

«Пробні кулі»? Малі ознаки великої проблеми: якісне дослідження обставин, що допомагають батькам розпізнати перші ознаки сексуального насильства відносно дитини [Резюме]

Опубліковано організацією Child Abuse & Neglect, 27 липня 2013. Автори: Anna Margrete Flåm і Eli Haugstvedt.

У разі сексуального насильства дітям часто буває важко розповісти кому-небудь про здійснену над ними наругу. Проте дослідження, що ґрунтуються на спогадах батьків під час терапевтичних сеансів про досвід сексуального насильства, з яким стикалися їхні діти, підтверджують, що діти часто дають невербальні сигнали, нехай невеликі або непрямі, про те, що вони піддавалися насильству. Від реакції батька/опікуна на ці знаки залежить, чи розповість дитина, чи ні про те, що стала жертвою жорстокого поводження. Це говорить про те, що батькам і професіоналам необхідно розуміти важливість діалогу у тому випадку, якщо дитина починає розповідати про сексуальне насильство, а також реагувати на потенційні ознаки, які надають можливість отримати цю інформацію.

Одна з причин, з якої дітям складно розповідати про сексуальне насильство, полягає в тому, що нерідко особи, які здійснюють насильство, є членами сім'ї або їм довіряють батьки. Крім того, діти часто відчувають свою відповідальність або співучасть у випадках сексуального насильства і бояться наслідків розкриття інформації. В цілому при прийнятті рішення про те, чи розповідати і коли розповідати про насильство, вчинені над ними, діти дуже чуйно реагують на запити оточення дорослих. Тому діти можуть давати дорослим, яким вони довіряють, непрямі знаки або «пробні кулі», пов'язані з випадком насильства над ними, а після цього на основі реакції, яку вони отримали, вирішують, повідомляти (чи не повідомляти), що піддалися насильству.

У 20 випадках, розглянутих у рамках цього дослідження, усі діти, які брали участь, давали батькам або опікунам такі знаки або «пробні кулі», які зазвичай були непрямими, і було важко одразу розпізнати їх як ознаки жорстокого поводження. Часто це могли бути запитання про правила або зобов'язання, наприклад, якщо дитина ставила запитання про те, чи обов'язково їй залишатися з членом сім'ї або довіреним другом, який знущався над нею, і висловлювала занепокоєння з приводу обставин, за яких вона зазнала насильства, наприклад, залишаючись наодинці з кривдником. У декількох подібних випадках опитуваний дорослий нехтував цими сигналами, заспокоюючи дитину або вказуючи на необхідність дотримуватися правил і виконувати зобов'язання. У цих випадках дитина припинила видавати інформацію і в той раз не розповіла про насильство. І навпаки, якщо дорослі реагували на ці знаки за допомогою відкритих відповідей, які заохочували подальший діалог (наприклад, коли один з батьків цікавився, чому дитина відчуває занепокоєння або страх), в наступній розмові діти повідомляли про те, що вони зазнали жорстокого поводження. В деяких випадках дитина безпосередньо розповідала про насильство, але тільки в тих випадках, коли згадувалися проблеми із здоров'ям, пов'язані з сексуальним насильством, або саме явище сексуального насильства (наприклад, під час перегляду телепередачі про сексуальне насильство відносно дітей).

Подібні результати передбачають, що батьки і спеціалісти мають бути обізнані про ті способи, які може використовувати дитина, щоб перевірити, чи реагує дорослий на їх занепокоєння, пов'язане з жорстоким поводженням, а також повинні звернути увагу на роль діалогу, який може допомогти дитині розповісти про сексуальне насильство.

Підготовлено Катаріною Обермайер для «Платформи із захисту дітей в Південно-Східній Європі» в 2015 році